

Zgodnie z zapowiedzią zamieszczoną w poprzednim numerze dodatku poświęconego pracom Komisji Wspólnej przybliżamy Państwu w dniu dzisiejszym założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz niektórych innych ustaw.

Celem zaproponowanych zmian nie jest – jak wskazują projektodawcy – reforma obecnych zasad dostępu do informacji i jego ewentualne ograniczenie. Konieczność zmian wynika przede wszystkim z braku uregulowania w prawie polskim instytucji ponownego wykorzystywania informacji publicznej.

Konsekwencją dostępu do informacji publicznej nie jest bowiem automatycznie prawo do jej ponownego wykorzystania. Fakt ten został dostrzeżony w prawie unijnym już kilka lat temu – w dniu 17 listopada 2003 roku wydana została Dyrektywa 2003/98/WE Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego. Dyrektywa wprowadziła minimalne standardy ponownego wykorzystywania istniejących dokumentów będących w posiadaniu organów sektora publicznego państwa członkowskich. Termin implementacji dyrektywy został wyznaczony na 1 lutego 2005 roku; mimo upływu ponad 5 lat Polska nie wypełniła tego obowiązku, gdyż trudno jest za takie uznać szcątkowe regulacje zawarte w niektórych ustawach. Warto dodać, że jesteśmy ostatnim krajem Unii Europejskiej, który powołanej dyrektywy nie implementował.

Projektodawcy wskazują, że podstawowymi założeniami projektowanej ustawy będą:

1. Pozostawienie podmiotom zobowiązanym do udostępnienia informacji opcji wyboru w zakresie określenia warunków ponownego wykorzystywania posiadanych informacji publicznych, między dwoma wariantami: bezwarunkowym i warunkowym wykorzystywaniem. W świetle projektowanej nowelizacji brak jest przeszkód, aby w konkretnym przypadku podmiot zobowiązany opisał warunki ponownego wykorzystania w postaci tzw. standardowych warunków. Należy również podkreślić, że zgodnie z projektowaną regulacją w przypadku nie ogłoszenia na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej informacji o warunkach ponownego wykorzystywania informacji publicznej zamieszczonej na tej stronie, domniemuje się, że ich wykorzystywanie nie jest ograniczone warunkami.
2. Jednoznaczne rozróżnienie instytucji „dostępu do informacji publicznej” oraz „ponownego wykorzystywania informacji publicznej”, poprzez wprowadzenie w ustawie normy potwierdzającej, że zasady ponownego wykorzystywania informacji publicznej nie naruszają prawa do informacji.
3. Przeznaczenie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) do roli podstawowego nośnika informacji publicznych przekazywanych do ponownego wykorzystywania. BIP stanowi unikalne w skali europejskiej rozwiązanie, a zamieszczenie w nim informacji publicznych będzie oznaczać domniemanie bezwarunkowego korzystania z informacji publicznych, o ile takie warunki nie zostaną wprost w BIP wskazane.
4. Przyjęcie rozwiązań gwarantujących jak najdalej idące uprawnienia dla podmiotów ponownie wykorzystujących informację publiczną („przyjazne rozwiązania”), w skali niespotykanej w jakimkolwiek innym państwie UE, które implementowało dyrektywę 2003/98/WE. Na powyższe rozwiązania mają się składać:
 - a. wprowadzenie obowiązku przekazywania informacji publicznej na cele ponownego wykorzystywania, podczas gdy dyrektywa pozostawia w tym zakresie swobodę państwom członkowskim, wprost stwierdzając, że nie nakłada takiego obowiązku;
 - b. znaczne usprawnienie procesu pozyskiwania informacji publicznej na cele ponownego wykorzystywania przez osobę zainteresowaną, poprzez rezygnację z potrzeby składania wniosków w sytuacji, gdy informacja publiczna jest już zamieszczona na stronie BIP; w

- dyrektywie zasadą pozostaje składanie wniosków przez osoby zainteresowane;
- c. wprowadzenie domniemania, nieznanego dyrektywie, pozwalającego na bezwarunkowe wykorzystywanie informacji publicznej, w sytuacji, gdy podmiot zobowiązany zamieści informację publiczną na swojej stronie BIP i nie ogłosi dla niej warunków ponownego wykorzystywania; domniemanie to znacznie usprawni proces pozyskiwania informacji publicznej na cele ponownego wykorzystywania;
 - d. przyznanie wnioskodawcy (osobie zainteresowanej) prawa do skarżenia nie tylko odmowy przekazania informacji publicznej do ponownego wykorzystywania, ale także zaoferowanych warunków wykorzystywania, które jej zdaniem naruszają ustawę (np. zbyt wysoka opłata). Takiego uprawnienia nie przewidziano w żadnej z ustaw krajowych w państwach UE. Dyrektywa 2003/98/WE wymaga jedynie, aby państwa członkowskie zagwarantowały środki odwoławcze od odmowy ponownego wykorzystywania.

Przypominamy, że założenia te zostały pozytywnie zaopiniowane na posiedzeniu Zespołu ds. Społeczeństwa Informacyjnego w dn. 16 grudnia 2010 roku.